

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 384/2024-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného PESCHLOVÁ PODHORSKÁ advokátska kancelária, s. r. o., Žižkova 1/A, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co/192/2019-310 z 29. októbra 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/80/2021 z 28. februára 2023 takto

rozhodol:

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/80/2021 z 28. februára 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/80/2021 z 28. februára 2023 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich právnenému zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/80/2021 z 28. februára 2023 **nevyhovuje**.
5. Ústavnú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co/192/2019-310 z 29. októbra 2019 **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím najvyššieho súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec

vrátiť na ďalšie konanie, priznať mu finančné zadost'učinenie 10 000 eur a náhradu trov konania. Pre prípad, že ústavný súd ústavnej s'ťažnosti v časti smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu nevyhoví, navrhuje s'ťažovateľ vysloviť porušenie jeho rovnakých práv rozsudkom krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia s následným vrátením veci na ďalšie konanie, priznaním finančného zadost'učinenia 10 000 eur a náhrady trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 384/2023-25 z 22. augusta 2024 prijal ústavnú s'ťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. S'ťažovateľovi bol 3. augusta 2013 zadržaný vodičský preukaz, o čom prvostupňový správny orgán formálne rozhodol 7. augusta 2013. Odvolanie s'ťažovateľa odvolací správny orgán rozhodnutím z 1. októbra 2013 zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

4. S'ťažnosťou z 15. októbra 2013 s'ťažovateľ namietal zbytočné priet'ahy v konaní o priestupku a porušenie povinnosti orgánu vydať meritórne rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote. S'ťažnostný orgán v oznámení o výsledku prešetrenia s'ťažnosti z 28. januára 2014 vyhodnotil s'ťažnosť ako opodstatnenú a s'ťažovateľovi sa ospravedlnil.

5. Prvostupňový správny orgán rozhodnutím zo 6. novembra 2013 priestupkové konanie zastavil, keďže uznal, že pochybnosti v prospech s'ťažovateľa sa vykonaním dôkazov v celku ani jednotlivo odstrániť nedajú. S'ťažovateľovi bol vodičský preukaz vrátený.

6. O správnej žalobe s'ťažovateľa proti rozhodnutiam správnych orgánov o zadržaní vodičského preukazu rozhodol krajský súd rozsudkom z 1. júla 2016 tak, že obe napadnuté správne rozhodnutia z dôvodu nedostatočného odôvodnenia zrušil a vec im vrátil na ďalšie konanie.

7. Po neúspechu žiadostí o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov podal s'ťažovateľ žalobu o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nesprávnym úradným postupom. Uplatňoval si materiálnu škodu 3 580,05 eur spočívajúcu v zaplatení prepravného za využívanie taxislužby v období, keď mal zadržaný vodičský preukaz, ako aj nemateriálnu ujmu 15 000 eur.

8. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 30. novembra 2018 s'ťažovateľovu žalobu zamietol. Uznal existenciu nezákonného rozhodnutia i nesprávneho úradného postupu. Zároveň však podľa jeho názoru s'ťažovateľ nepreukázal, že o uplatnenú sumu sa jeho majetok zmenšil, a to v priamej príčinnej súvislosti s uvedenými titulmi pre vznik zodpovednosti štátu za škodu. S'ťažovateľ si vo vzťahu k uplatnenému nároku nesplnil ani len povinnosť tvrdenia, keď jednotlivé cesty, v súvislosti s ktorými si uplatňoval vynaložené náklady, žiadnym spôsobom nešpecifikoval, keďže toto s'ťažovateľ podľa jeho vyjadrenia ani nepovažoval za relevantné a dôvodné. Z predložených potvrdení o zaplatení prepravného v taxislužbe okresný súd zistil, že tieto boli vystavené rôznymi prevádzkovateľmi taxislužieb, v rôznych dňoch v období zadržania vodičského preukazu, na rôzne sumy, pričom konkrétna špecifikácia jednotlivých ciest a ich účel z predložených potvrdení nevyplývali. Nebola teda preukázaná bezprostredná a priama príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím, prípadne tvrdeným nesprávnym úradným postupom, keďže okresný súd nemohol identifikovať účel vynaložených nákladov. Bežnou súčasťou života je totiž využívanie taxi služieb i v prípade držania vodičského oprávnenia.

Bez konkretizácie jednotlivých ciest potom nebolo možné posúdiť ani, či uskutočnenie dotknutých ciest s využitím taxislužieb bolo dôvodné, resp. či nebolo možné využiť iný nákladovo efektívnejší spôsob prepravy. Okrem toho v prípade, ak by nebol sťažovateľovi zadržaný vodičský preukaz, všetky dotknuté cesty by realizoval osobným vozidlom, v súvislosti s čím by nepochybne musel vynaložiť náklady v podobe ceny pohonných hmôt a taktiež súvisiace s celkovým opotrebením vozidla. Tieto skutočnosti však pri vyčíslení uplatnenej škody žiadnym spôsobom nezohľadnil.

9. Podľa názoru okresného súdu sťažovateľ nepreukázal ani vznik nemajetkovej ujmy. Samotná existencia nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu žalovaného nemá bez ďalšieho za následok vznik nároku na jej náhradu.

10. O odvolaní sťažovateľa, v ktorom argumentoval každodennou potrebou používania motorového vozidla a poukázal na zníženie životného štandardu, rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Stotožnil sa s jeho skutkovými a právnymi závermi. Vo vzťahu k požadovanej náhrade nemajetkovej ujmy vysvetlil dôležitosť unesenia dôkazného bremena sťažovateľa týkajúceho sa konkrétnych dopadov nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu na jeho postavenie v rodine, v spoločnosti a pod.

11. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Dôvod zmätočnosti videl v tom, že krajský súd sa nezaoberal podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, ktorými sťažovateľ nad rámec svojej zákonnej povinnosti zdôraznil povinnosť súdu postupovať v súlade s § 186 ods. 1 CSP, teda že všeobecne známe skutočnosti sa nedokazujú. Namietal i nesprávny postup súdu pri vyhodnotení skutočností, ktoré sa medzi stranami, ak ich protistrana nepoprela, považujú za nesporné.

12. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP sťažovateľ založil na právnej otázke, či skutočnosti, na ktoré vo svojich jednotlivých podaniach odkazoval, ako najmä stres, stresové faktory a iné dôsledky zásahu do osobnostných práv z dôvodu nezákonného odobratia vodičského preukazu a jeho rozsah pre osobu, ktorá používa osobné vozidlo na dennej báze, napĺňajú definíciu skutočností všeobecne známych podľa § 186 ods. 1 CSP, ktoré nie je potrebné osobitne dokazovať. Okrem toho sťažovateľ dôvodil, že posúdenie otázky závažnosti zásahu do práv fyzickej osoby má vo svojich dôsledkoch priamo a bezprostredne vplyv na právne posúdenie existencie nároku na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ktorá vznikne v dôsledku neoprávneného zadržania vodičského preukazu, keďže existujú súdne rozhodnutia, ktoré závažnosť takéhoto zásahu explicitne deklarujú, a to napr. právny názor krajského súdu vyslovený v rozhodnutí o sťažovateľovej správnej žalobe, podľa ktorého zadržanie vodičského preukazu je závažným zásahom do práv žalobcu ako fyzickej osoby.

13. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol. K dovolaniu založenému na § 420 písm. f) CSP uviedol, že nižšie súdy neznemožnili sťažovateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva, keď postupovali v intenciách zákonných ustanovení, a svoj postup i riadne odôvodnili, nevidiac dôvod, aby v sporovom konaní nevyžadovali zákonnú procesnú aktivitu sťažovateľa, na ktorom spočívalo dôkazné bremeno. To, že v jednom vyjadrení žalovaný uznal, že odobratie vodičského preukazu môže byť „neprijemné“, a v rozhodnutí krajského súdu v inom konaní sa takisto súd podobne vyjadril, nemožno považovať za notoriety, skutočnosti súdu známe z jeho činnosti, prípadne zhodné tvrdenia strán v spore. Práve skutočnosti, ktoré sťažovateľ v dovolaní uvádzal (stres, stresové faktory a iné dôsledky zásahu do osobnostných práv),

mal v sporovom konaní preukázať, pretože tieto skutočnosti nemožno považovať pre ich individualitu (na každý subjekt dopadajú rozdielne) za notoriety.

14. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ nesformuloval právnu otázku, od ktorej sa mal krajský súd odkloniť, a k námietke definície skutočností všeobecne známych odkázal na časť odôvodnenia k dovolaniu pre zmätočnosť. Ani k posúdeniu závažnosti zásahu zadržania vodičského preukazu do práv fyzickej osoby podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľ nesformuloval právnu otázku zásadného právneho významu. Sťažovateľ len opakovane nesúhlasil so závermi nižších súdov, ktoré však dôvodili, že nestačilo len poukázať na rozhodnutie krajského súdu, v ktorom ustálil, že zadržanie vodičského preukazu je závažným zásahom do práv sťažovateľa, čo nebolo v abstraktnej rovine spochybnené, ale bolo potrebné následné preukázanie vzniku škody a nemajetkovej ujmy, ktorých náhrady sa sťažovateľ domáhal. Najvyšší súd dodal, že sťažovateľom vymedzené posúdenie otázky závažnosti zásahu zadržania vodičského preukazu do práv fyzickej osoby a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť okrem iného tým, že musel chodiť mestskou hromadnou dopravou, ktorú denne využívajú tisíce ľudí, je až za hranicou uveriteľnosti.

III.

Argumentácia sťažovateľa

15. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za nepreskúmateľné v časti tvrdenia o nepreukázaní zásahu do jeho práv, ako aj v časti o nepreukázaní vzniku škody.

16. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosti všeobecne známe, ktoré sa podľa § 186 ods. 1 CSP nedokazujú a ktoré vychádzajú zo skúseností bežných ľudí bez toho, aby patrili len k určitej komunite, a teda ich vedomosť možno predpokladať u každého bežného priemerne vzdelaného človeka žijúceho v danom mieste a čase. Reflektujúc okolnosti jeho prípadu, sťažovateľ podčiarkuje, že je úplne obvyklé, že priemerná domácnosť v Bratislave má k dispozícii dve osobné vozidlá, že obyvatelia nielen Bratislavy osobné vozidlá reálne každodenne využívajú na svoju prepravu a tento spôsob prepravy s ohľadom na komfort, ktorý im poskytuje, preferujú. Sťažovateľ upozorňoval, že v danom čase mal súbežne dve zamestnania – jedno v centre mesta a druhé na Trnávke, pričom deti navštevovali škôlku v Lamači a spoločne bývali v Karlovej Vsi. Z tohto dôvodu najazdil v pracovné dni bežne len v Bratislave takmer 100 km denne, pričom bolo vylúčené používať MHD nielen z komfortných, praktických, ale najmä časových dôvodov. Táto skutočnosť je pritom právne významná na určenie rozsahu zásahu do práv sťažovateľa, ako aj toho, či potvrdenia o zaplatení poplatkov taxislužbe, ktorými preukazoval využívanie služieb osobnej prepravy, boli alebo neboli účelne vynaložené, keďže sťažovateľ pri nezákonnom zadržaní vodičského preukazu nebol obmedzený len na komforte a flexibilitu svojej prepravy, ale vzhľadom na jeho osobné a pracovné pomery sa stalo využívanie MHD pre neho nereálne. Nad rámec toho sťažovateľ poukázal na aktívnu športovú činnosť, vlastníctvo dvoch psov, čo ďalej sťažovalo, resp. v súhrne znemožňovalo využívanie MHD. Je všeobecne známou skutočnosťou, že vo vlastnom motorovom vozidle si veci možno zamknúť a uchovať aj na parkovisku, teda v čase, keď sa neprepravujete, ale v MHD takáto možnosť absentuje. Preto samotný zásah do osobnostných práv z dôvodu nezákonného zadržania vodičského preukazu a jeho rozsah pre osobu, ktorá používa osobné vozidlo na dennej báze, je známy každému, a nie je potrebné tieto skutočnosti preukazovať.

17. Sťažovateľ dôvodí, že krajský súd sa uvedenou argumentáciou nezaoberal a nevysporiadal sa s ňou. Rovnako preskúmateľným spôsobom neodôvodnil, prečo samotný právoplatný rozsudok

krajského súdu ako správneho súdu o tom, že zadržanie vodičského preukazu bolo závažným zásahom do práv sťažovateľa, nestačí ako dôkaz o závažnom zásahu do práv sťažovateľa. Odvolací súd v rámci odôvodnenia v napadnutom rozsudku neuviedol, prečo považuje za nedostatočne preukázané, že škoda vznikla, a to dôkazmi vo forme predloženia potvrdení o zaplatení poplatkov taxislužbe v úhrnnej sume zodpovedajúcej uplatnenej škode. Opomenul uviesť, ako si predstavuje preukázanie stavu, že náklady, náhrady ktorých z titulu škody sa sťažovateľ domáhal, vznikli v priamej a bezprostrednej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím o zadržaní vodičského preukazu.

18. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uznal, že zadržanie vodičského preukazu mohlo byť sťažovateľovi nepríjemné a predstavovať preň negatívnu skúsenosť. Tvrdenia žalovaného boli teda zhodné s tvrdeniami sťažovateľa, preto z nich mali súdy podľa § 186 ods. 1 CSP vychádzať. Logickým dôsledkom bolo potom stresové zaťaženie sťažovateľa, čo malo priamy vplyv na vznik nemajetkovej ujmy na jeho strane. Jej samotný vznik sa nemusel preukazovať. Požiadavka krajského súdu, aby sťažovateľ preukázal vznik nemajetkovej ujmy, bola preto arbitrárna.

19. K dovolaniu podanému pre nesprávne právne posúdenie veci sťažovateľ upozorňuje, že jeho prípustnosť CSP nepodmieňuje zásadným právnym významom dovolacej otázky. Z tohto hľadiska je posúdenie prípustnosti dovolania najvyšším súdom formalistické. Argumentácia najvyššieho súdu, podľa ktorej je sťažovateľovo posúdenie závažnosti zásahu spôsobeného zadržaním vodičského preukazu za hranicou uveriteľnosti, je podľa sťažovateľa znevažujúca a takýmto názorom meritornej povahy najvyšší súd sám negoval svoj záver o neprípustnosti dovolania.

IV.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

20. Najvyšší súd vo svojom stanovisku uviedol, že sa vo svojom napadnutom rozhodnutí zaoberal všetkými dôvodmi prípustnosti, ktoré označil sťažovateľ, rozhodol v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu a svoje závery v rozhodnutí podrobne odôvodnil. Poukázal na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej si dovolací súd bez náležitého vymedzenia právnej otázky nemôže túto otázku vyabstrahovať sám (II. ÚS 291/2021). V ústavnej sťažnosti sťažovateľ len opakuje námietky uvedené už v dovolaní a vyjadruje opätovne svoj nesúhlas s rozhodnutím dovolacieho súdu, ako aj súdov nižších stupňov.

IV.2. Vyjadrenie krajského súdu:

21. Krajský súd vo svojom stanovisku uviedol, že svoje odvolacie rozhodnutie považuje za vecne správne a náležité odôvodnené.

IV.3. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

22. Zdôrazňujúc prvok neunesenia dôkazného bremena sťažovateľom, sa zúčastnená osoba s názormi aj závermi konajúcich všeobecných súdov stotožňuje.

IV.4. Replika sťažovateľa:

23. Sťažovateľ v replike uviedol, že krajský súd a najvyšší súd neuviedli vo svojich vyjadreniach žiadne konkrétne dôvody vyvracajúce argumenty ústavnej sťažnosti. Právnu otázku v dovolaní

vymedzil dostatočne. Relevantnou bola podľa sťažovateľa otázka, či určité okolnosti spĺňajú definíciu všeobecne známych skutočností podľa § 186 ods. 1 CSP. Rozhodnutie o tom si vyžaduje právnu interpretáciu, nejde o zhodnotenie samotných faktických okolností. V tejto súvislosti sťažovateľ upriamuje pozornosť na stres spôsobený nezákonným odobratím vodičského preukazu.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

24. Podstata ústavnej sťažnosti pramení v skutkovej stránke sporu, v ktorom sťažovateľ žaloval štát podľa predpisov o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Preto si ústavný súd vyžiadal zodpovedajúci súdny spis, aby sa oboznámil s priebehom dokazovania a ustáľovania skutkového stavu, ktorý následne slúžil ako základ pre právne posúdenie veci.

25. Z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca v konaní predložil dôkazy smerujúce k preukázaniu existencie nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu, k preukázaniu výšky (materiálnej) škody, ako aj k preukázaniu splnenia zákonnej podmienky neúspešného využitia inštitútu predbežného prerokovania nároku na náhradu škody. V rovine tvrdení popisoval spôsob, akým zadržanie jeho vodičského preukazu zasahovalo do jeho každodenného pracovného i súkromného života.

26. Obrana žalovaného spočívala v spochybnení podmienky nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu. Žalovaný tiež namietal, že pokladničné doklady taxislužieb predložené sťažovateľom a majúce za cieľ preukázať výšku skutočnej škody nie sú dostatočne preukazné, pretože nepreukazujú účelnosť jednotlivých výdavkov. Namiesto taxislužby mal sťažovateľ využívať služby mestskej hromadnej dopravy, ktoré v rámci Bratislavy ponúkajú široké možnosti. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy považoval žalovaný za nepreukázaný, keďže ho sťažovateľ založil len na tvrdeniach bez predloženia dôkazov. U sťažovateľa nedošlo k rozkladu rodinných vzťahov, nie sú zrejmé žiadne obmedzenia a postihy v rámci jeho pracovnoprávných vzťahov.

27. V ďalšom priebehu prvoinštančného konania sťažovateľ poukazoval na možnú zaujatosť príslušníkov polície voči nemu, tvrdil šikanózný postup žalovaného voči nemu v prípadoch iných správnych konaní, v ktorých sa mu darí účinne brániť. Vyjadroval sa k zloženiu zasahujúcich hliadok pohotovostných motorizovaných jednotiek, ako aj k výhradám žalovaného voči správaniu sťažovateľa k príslušníkom polície. Sťažovateľ poukazoval na obdobné medializované prípady údajného šikanovania zo strany polície voči iným účastníkom cestnej premávky. Žalovaný na to reagoval ponukou poskytnúť okresnému súdu príslušný administratívny spis, ktorý má vyvrátiť uvedenú kritiku sťažovateľa.

28. Následne okresný súd nariadil pojednávanie, na ktorom po prednesoch strán podľa § 181 ods. 2 CSP určil, ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za sporné, a uviedol aj svoje predbežné právne posúdenie veci. Na to sťažovateľ reagoval opätovným popisom obmedzení každodenného pracovného a súkromného života, okolnosťami objasňovania sporného priestupku. Predložil evidenčnú kartu, z ktorej vyplývalo, že nemá žiadne záznamy o priestupkoch a trestných činoch na úseku cestnej premávky. Na to žalovaný navrhol osloviť orgány daňovej správy kvôli daňovému priznaniu živnostníka prevádzkujúceho taxislužbu, ktorý vystavoval sťažovateľovi pokladničné doklady, a navrhol aj jeho výsluch.

29. Okresný súd na pojednávaní odmietol ďalšie dokazovanie, a keďže strany žiadne ďalšie dôkazné návrhy nepredniesli, vyhlásil dokazovanie za skončené a po záverečných prednesoch strán vyhlásil zamietajúci rozsudok.

V.1. K namietanému porušeniu uplatnených práv uznesením najvyššieho súdu:

30. Pokiaľ ide o dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, z disponibilných podkladov ústavný súd zistil, že sťažovateľ predmetný dôvod zmätočnosti videl v nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu, ako aj v tom, že krajský súd nevyhodnotil niektoré skutkové okolnosti daného sporu ako skutočnosti všeobecne známe podľa § 186 ods. 1 CSP a nevychádzal z niektorých skutočností na podklade zhody oboch sporových strán v zmysle § 186 ods. 2 CSP.

31. Judikatúra ústavného súdu (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, II. ÚS 198/2023), ako aj rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (rozsudok vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60) zvyrazňujú spätosť odôvodnenia prvoinštančného a druhoinsťančného rozhodnutia, ktoré tvoria jeden celok. Preto záver najvyššieho súdu o kvalite odôvodnenia rozsudku krajského súdu je potrebné vyhodnocovať aj so zreteľom na odôvodnenie prvoinštančného rozsudku.

V.1.1. K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP o náhrade škody:

32. Ťažiskovým dôvodom, pre ktorý okresný súd zamietol sťažovateľovu žalobu v časti požadujúcej priznanie náhrady (skutočnej) škody, bolo nepreukázanie príčinnej súvislosti medzi nákladmi vynaloženými sťažovateľom na taxislužbu a konštatovaným nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom. Tento záver okresný súd oprel o argument, podľa ktorého sťažovateľ nepreukázal účel jednotlivých ciest, na ktoré taxislužbu v kritickom období využil, a preto nebolo možné podmienku príčinnej súvislosti vyhodnotiť.

33. Na uvedený záver okresného súdu reagoval sťažovateľ v odvolaní, keď dôvodil, že „*akákoľvek povinnosť dokladovať účelnosť jednotlivých ciest, pre ktoré bola využitá zo strany Žalobcu príslušná taxi služba nie je žiadnym spôsobom relevantná a dôvodná*“. Sťažovateľ k tomu doplnil, že „*v súčasnej dobe rovnocenná alternatíva k preprave osobným vozidlom neexistuje*“. Pritom ústavný súd upozorňuje, že sťažovateľ svoje odvolanie explicitne založil aj na § 365 ods. 1 písm. f) CSP, teda na zákonom aprobevanej vade spočívajúcej v tom, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Sťažovateľ teda podrobil odvolacej kritike hodnotenie dôkazov, ktoré sa týkali využívania taxislužby, okresným súdom z hľadiska toho, či preukazovali taký bezprostredný a priamy vzťah vynaložených nákladov a nezákonného rozhodnutia i nesprávneho úradného postupu, že to následne odôvodní záver o splnení podmienky príčinnej súvislosti.

34. Krajský súd na túto odvoláciu námietku vo svojom rozsudku nijako nereagoval, iba v bode 44 odôvodnenia svojho rozsudku zopakoval, že sťažovateľ „*nepreukázal, že by mu bola spôsobená škoda príčinným konaním žalovaného*“.

35. Podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach predmetnej veci bola otázka hodnotenia dôkazov (doklady o využití taxi služby) predložených sťažovateľov podstatná pre ústavnoprávne udržateľnú kvalitu odôvodnenia rozsudku krajského súdu.

36. Problematika zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci predstavuje veľmi citlivú oblasť vzťahu nositeľa moci a adresáta výkonu moci. Očakávanie kladené na skutočný

obsah tohto zodpovednostného vzťahu spočíva predovšetkým v požiadavke, aby štát svojim správaním dokázal na každodennej báze legitimizovať svoju mocenskú autoritu proti jednotlivcovi. Ide o úlohu pre štát veľmi delikátnu, pretože unesenie bremena zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone moci znamená, že autorita štátu sa musí skloniť pred „slabým“ jednotlivcom, ak došlo k zlyhaniu orgánov verejnej moci. Na strane druhej povinnosť niesť zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci štátu nezakazuje brániť sa, ak je požiadavka na náhradu škody neoprávnená či zisťná.

37. Popísaná povaha inštitútu zodpovednosti štátu za náhradu škody, ktorý má náležitý ústavný základ (čl. 46 ods. 3 ústavy), musí nájsť svoj odraz aj v súdnom procese, ktorého predmetom je uplatnené právo na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Garantom nastolenia spravodlivosti v uvedených právnych vzťahoch sú totiž sudy ako orgány toho štátu, ktorý je zároveň v súdnom konaní na žalovanej strane. Uvedená charakteristika neústi do požiadavky na narušenie rovnosti sporových strán v prospech žalujúcej a v neprospech žalovanej strany. Ústavný súd však považuje za osobitne dôležité, aby sa sudy v konaniach typických uplatňovaním zásady formálnej pravdy a zásady prejednávanej v maximálnej možnej miere vyhýbali formalistickému prístupu k uplatňovaniu zákonných medzí, v ktorých si poškodený môže uplatňovať svoje základné právo na súdnu ochranu.

38. Sťažovateľ ako adresát výkonu verejnej moci najprv „absolvoval“ priestupkové konanie, o ktorom sa dodatočne ukázalo, že bolo poznačené nesprávnym úradným postupom a rozhodnutie v ňom vydané zas vadou nezákonnosti. Následne sťažovateľ, rešpektujúc štátom ako nositeľom zodpovednosti za škodu ustanovené pravidlá, podstúpil správne súdne konanie, ktorého predmetom bolo posudzovanie zákonnosti rozhodnutia priestupkových správnych orgánov. Potom sťažovateľ naplnil zákonnú požiadavku na predbežné prerokovanie jeho nároku na náhradu škody. Napokon si uplatnil svoje právo predpísaným spôsobom – civilnou žalobou, ktorá obsahovala tvrdenia, a pripojil k nej dôkazy. Bolo preto, prirodzene, dôvodným očakávať, že aj štát ako nositeľ zodpovednosti za nezákonné rozhodnutie a nesprávny úradný postup bude rešpektovať požiadavku na odstránenie formalistického prístupu pri skúmaní splnenia procesných požiadaviek kladených na sťažovateľa ako žalobcu v civilnom spore. Ústavný súd tu znovu prízvukuje, že prezentovaná požiadavka neznamená povinnosť civilných súdov poskytnúť sťažovateľovi z plnenia procesných povinností úľavy nemajúce potrebnú oporu v zákone. Určite však znamená, že je povinnosťou súdov ako garantov spravodlivosti konajúcich v mene štátu dôkladne preskúmať obsah meritórnych procesných podaní sťažovateľa a neopomenúť námietky a výhrady v nich prednesené, ktoré priamo cielia na základné podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu.

39. Krajský súd, ako už bolo uvedené, nereagoval na nespokojnosť sťažovateľa s hodnotením dôkazov, ktoré predložil na účel preukázania svojho nároku na náhradu (skutočnej) majetkovej škody. Nijako sa bližšie nezaoberal spôsobilosťou sťažovateľom predložených dôkazov (doklady o využití taxislužby) preukázať príčinnú súvislosť ako podmienku vzniku nároku na náhradu škody, a to napriek tomu, že predmetné dôkazy pochádzali práve z obdobia, počas ktorého bol sťažovateľov vodičský preukaz zadržaný. Krajský súd v spojení s okresným súdom spochybnil preukázanie účelu všetkých ciest absolvovaných taxislužbou, nijako však nenaznačil, ako by sťažovateľ mal daný účel preukazovať. V tejto súvislosti sa krajský súd nevenoval otázke primeranosti dôkazného bremena kladeného na sťažovateľa ako osobu, ktorá bola adresátom nezákonného výkonu verejnej moci. Nenaznačil, kam až mala siahať opatrnosť a predvídavosť sťažovateľa pri zaobstarávaní podkladov v kritickom čase, aby nimi mohol následne účinne

preukázať príčinnú súvislosť v civilnom spore. Súd nemôže na sporovú stranu klásť také dôkazné nároky, že napriek jej vlastnej primeranej diligencii nie je v konečnom dôsledku objektívne schopná bremeno dokazovania uniesť.

40. Ústavný súd si je vedomý, že sťažovateľova kritika hodnotenia dôkazov nebola v odvolaní odôvodnená v samostatnej systematickej časti, nebola podporená rozsiahlymi citáciami judikatúry či odbornej literatúry a v celku odvolania charakterizovanom predovšetkým sťažovateľovými argumentmi o notorietach, nemajetkovej ujme, jeho životnom štandarde či o kvalite cestovania prostriedkami MHD mohla uniknúť pozornosti krajského súdu, prípadne budiť dojem marginálne nehodnej povšimnutia. Avšak súd ako štátom poverený arbiter sporu, v ktorom je na žalovanej strane práve štát, nesmie ignorovať taký odvolací dôvod, akým bola práve kritika hodnotenia dôkazov okresným súdom. Hodnotenie dôkazov je aktivita konajúceho sudcu odohrávajúca sa na jeho vnútornom myšlienkovom fóre, do ktorého môže sporová strana nahliadnuť len natoľko, nakoľko toto internum sudca v odôvodnení svojho rozhodnutia odkryje. Preto je povinnosť odôvodniť hodnotenie dôkazov mimoriadne významnou a ak je podľa ustálenej judikatúry požiadavka na riadne odôvodnenie rozhodnutia obsahom práva na spravodlivý proces, potom aj najvyšší súd bol povinný zaoberať sa v rámci rozhodovania o dovolaní sťažovateľa založenom práve na dôvode podľa § 420 písm. f) CSP kvalitou odôvodnenia rozsudku krajského súdu v časti vyhodnotenia dôkazov náležitým spôsobom a pri plnom zohľadnení už popísanej jedinečnej povahy zodpovednostného vzťahu medzi štátom a jednotlivcom. K tomu ústavný súd dodáva, že sťažovateľ v dovolaní založenom na § 420 písm. f) CSP nedôvodil iba témou notoriet a nesporných skutočností podľa § 186 ods. 1 a 2 CSP, ale, ako to uvádza aj samotný najvyšší súd v bode 2 na strane 9 a v bode 16 na strane 15 napadnutého uznesenia, predniesol i kritiku odôvodnenia odvolacieho rozsudku. Krátkym a všeobecným odmietnutím tejto kritiky v bode 16 napadnutého uznesenia najvyšší súd nenaplnil svoju zákonom uloženú prieskumnú povinnosť spôsobom súladným so základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu a s jeho právom na spravodlivé súdne konanie.

41. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v dovolaní založenom na § 420 písm. f) CSP sťažovateľ taktiež predniesol rovnakú kritiku hodnotenia dôkazov, aká bola obsahom jeho odvolania (strana 5 dovolania). Pritom samotný najvyšší súd *in abstracto* v bode 10 svojho napadnutého uznesenia konštatoval, že v konaní o dovolaní podľa § 420 písm. f) CSP je oprávnený kontrolovať postup odvolacieho súdu v procese zisťovania skutkového stavu veci a že môže vyhodnotiť a posúdiť, či konane nie je postihnuté závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov). Z odôvodnenia napadnutého uznesenia však už *in concreto* nemožno zistiť, či a ako sa tohto svojho oprávnenia, využitia ktorého sa sťažovateľ v mimoriadnom opravnom prostriedku dovolával, najvyšší súd zhostil. Aj v tejto rovine preto považuje ústavný súd sťažnostnú kritiku sťažovateľa o nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu za dôvodnú.

V.1.2. K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP o náhrade nemajetkovej ujmy:

42. Opačný postoj ústavný súd zaujíma k časti napadnutého uznesenia, ktorá súvisela s náhradou nemajetkovej ujmy uplatnenou sťažovateľom v civilnom spore. Sťažovateľ totiž na účel preukázania nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom žiadne dôkazy v základnom konaní nepredložil. Od toho sa potom odvíja aj záver o ústavnej udržateľnosti záveru najvyššieho súdu uvedeného v bode 16 napadnutého uznesenia,

ktorým vyhodnotil odôvodnenie rozsudku krajského súdu (v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu) ako dostatočné. Sťažovateľ namieta, že krajský súd nijako nereagoval na odvolaciu argumentáciu o notorietach a o zhodných tvrdeniach sporových strán.

43. K tomu považuje ústavný súd za potrebné pripomenúť, že okresný súd zamietavý rozsudok založil na neunesení dôkazného bremena sťažovateľa týkajúceho sa vzniku nemateriálnej ujmy, ako aj príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom na jednej strane a nemateriálnou ujmovou na strane druhej.

44. V závere svojho odvolania sťažovateľ v prospech existencie zásahu do svojich osobnostných práv v dôsledku zadržania vodičského preukazu argumentoval potrebou použitia § 186 ods. 1 CSP (notoriety). Založil ju na počte evidovaných osobných motorových vozidiel v Slovenskej republike, z čoho po prepočítaní na počet obyvateľov má podľa jeho názoru vyplývať, že každá priemerná domácnosť má k dispozícii zvyčajne dve osobné vozidlá a že tieto vozidlá sú využívané na vlastnú prepravu v čase, ktorý si sami zvolia. Na takto sťažovateľom chápanú podstatu notoriet podľa názoru ústavného súdu nebolo povinnosťou krajského súdu odpovedať tak, ako to vyžaduje judikatúra ESLP a ústavného súdu o otázkach podstatných pre poskytovanie súdnej ochrany. V sťažovateľovej veci nebolo sporným, že po zadržaní vodičského preukazu nemohol potreby svojho pracovného a súkromného života zabezpečovať osobným motorovým vozidlom, a teda v čase, ktorý si sám zvolí. Podľa názoru okresného súdu bolo potrebné, aby sťažovateľ uniesol dôkazné bremeno o vzniku nemajetkovej ujmy práve jemu a pri zohľadnení okolností práve jeho každodenného života. To, že sťažovateľ dokonale pozná okolnosti a rozvrh svojho každodenného života, neznamená, že sa rovnako v jeho pomeroch orientuje aj súd konajúci v jeho spore. Preto aj okolnosti, ktoré sa sťažovateľovi javia ako samozrejmé, priam nevyžadujúce dokazovanie, je potrebné v civilnom sporovom konaní preukazovať, obzvlášť ak je v pozícii žalujúcej strany. Z rekapitulácie k jeho žalobe predložených dôkazov obsiahnutej v rozsudku okresného súdu i krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ preukazoval iba prvú podmienku nároku na náhradu škody, teda nezákonnosť rozhodnutia o zadržaní vodičského preukazu a nesprávnosť úradného postupu správneho orgánu. V popísaných okolnostiach nebolo na strane sťažovateľa dôvodné očakávať, že konajúci súd bude považovať za notoriety miesto bydliska sťažovateľa, miesto, kde vykonáva zamestnanie, miesto, kde jeho dieťa navštevuje školu, ako aj vzdialenosti medzi nimi, ďalej športové aktivity sťažovateľa, chov domácich zvierat, prípadne ďalšie skutkové okolnosti, a napokon aj z nich vyplývajúce komplikácie pri náhradnom využívaní mestskej hromadnej dopravy, ako aj stresové dôsledky obmedzení plynúcich prípadne zo zadržania vodičského preukazu. Ak teda všetky sťažovateľom uvádzané okolnosti krajský súd nepovažoval za potrebné explicitne vyhodnocovať z hľadiska toho, či sú alebo nie sú notorietami (zvlášť, keď sám sťažovateľ považoval za notoriety iba celkom všeobecné údaje o počte osobných vozidiel v Slovenskej republike matematicky prepočítané na počet obyvateľov), ale odkázal na závery okresného súdu o neunesení dôkazného bremena sťažovateľa a stotožnil sa s nimi, nemožno to posúdiť ako rozpor s právom na spravodlivý súdny proces v dôsledku nezrozumiteľnosti odôvodnenia odvolacieho rozsudku, prípadne nedostatočnosti odpovedí na otázky podstatné pre poskytnutie súdnej ochrany sťažovateľovi v odvolacom konaní.

45. Nadväzne na uvedené hodnotí ústavný súd nielen ako ústavne udržateľné, ale aj ako správne závery, ktoré najvyšší súd k dovolacej argumentácii sťažovateľa uviedol, keď konštatoval, že sťažovateľ ako dovolateľ zjavne účel a zmysel notoriet nepochopil, následne vysvetlil podstatu notoriet a uzavrel, že nižšie súdy postupovali v intenciách zákonných ustanovení, keď nevideli

dôvod, aby v sporovom konaní nevyžadovali zákonnú procesnú aktivitu sťažovateľa, na ktorom spočívalo dôkazné bremeno.

46. V rovine požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy považuje ústavný súd záver najvyššieho súdu o dostatočnosti odôvodnenia rozsudku krajského súdu za ústavne udržateľný. Krajský súd výstižne odkázal na dôvody prvoinštančného rozsudku, podľa ktorých pri posudzovaní intenzity zásahu je za určujúce hľadisko potrebné považovať charakter konania, v ktorom ujma vznikla, keďže ujma vzniknutá v ne/sporovom konaní môže byť iná ako ujma vzniknutá v exekučnom konaní, a rovnako treba rozlišovať medzi konaním civilným, trestným či správny a napokon treba vziať osobitne na zreteľ aj predmet konania z hľadiska jeho významu pre stranu (trestné konanie, konanie starostlivosti o maloletých, o osobnom stave, pracovnoprávne spory, konania týkajúce sa života a zdravia) a ochrany akých práv či právom chránených záujmov sa v ňom dovoľáva, s prihliadnutím aj na jej osobné pomery či iné konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu (vysoký vek, zdravotný stav a pod.); zvýšený význam predmetu konania pre osobu poškodeného musí táto osoba v konaní nielen tvrdiť, ale aj spoľahlivo doložiť. Už len z uvedeného demonštratívneho výpočtu vyplýva, že vznik, no predovšetkým rozsah nemajetkovej ujmy, nebolo možné v sťažovateľovom konaní preukazovať iba tým, že v zrušujúcom rozsudku správneho súdu bolo zadržanie vodičského preukazu bez akýchkoľvek ďalších vysvetlení a konkretizácií charakterizované ako závažný zásah. Takisto vyjadrenie žalovaného, ktorým uznal zadržanie vodičského preukazu ako nepríjemné či zaťažujúce, nemožno prostredníctvom § 186 ods. 2 CSP vyhodnotiť ako zakladajúce povinnosť konajúceho súdu považovať za preukázanú sťažovateľovom požadovanú výšku nemajetkovej ujmy. Krajský súd aj v súvislosti so sťažovateľom tvrdným stresom, ktorý mu mal byť spôsobený zadržaním vodičského preukazu, poukázal na možnosť znaleckého dokazovania. Ak najvyšší súd v rovine požadovanej nemajetkovej ujmy vyhodnotil odôvodnenie rozsudku krajského súdu ako dostatočné, jeho záver je nearbitrárny a ústavne akceptovateľný.

V.1.3. K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 CSP:

47. Pokiaľ ide o dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP, ústavný súd súhlasí s argumentáciou sťažovateľa, podľa ktorej podmienkou prípustnosti dovolania nie je zásadný právny význam otázky, na ktorej rozsudok odvolacieho súdu spočíva. Preto ak najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia použil kategóriu zásadného právneho významu, odkázal na inštitút, ktorú účinná právna úprava prípustnosti dovolania nepozná. Rovnako nezodpovedá zákonnej koncepcii náležitostí dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP požiadavka, aby dovolateľ uvádzal judikatúru, od ktorej sa odvolací súd podľa jeho názoru odchýlil, prípadne, aby dokumentoval odkazom na judikatúru odvolacieho súdu jej v rozpor v otázke, od ktorej odvolacie rozhodnutie závisí (I. ÚS 51/2020, III. ÚS 76/2021, 1VObdo/2/2020).

48. Popísané nedostatky však môžu slúžiť ako základ pre vyhovie ústavnej sťažnosti len v prípade, ak majú za následok zásah do práv, ktoré sťažovateľ v sťažnostnom petite označil. Uvedená podmienka je splnená, ak je odmietnutie dovolania založené práve a len na týchto nesprávnych požiadavkách. V sťažovateľovom prípade tomu tak ale nebolo.

49. K úvahe, či stres, stresové faktory a iné dôsledky zásahu do osobnostných práv z dôvodu nezákonného odobratia vodičského preukazu a jeho rozsah pre osobu, ktorá používa osobné vozidlo na dennej báze, napĺňajú definíciu notoriety, ktoré nie je potrebné osobitne dokazovať, najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ nesformuloval právnu otázku, od ktorej sa mal krajský súd odkloniť. Tento

záver najvyššieho súdu nepovažuje ústavný súd za ústavne neudržateľný, pretože krajský súd sa skutočne explicitne povahou skutkových okolností uvádzaných v sťažovateľovom odvolaní ako notoriet nezaoberal (ústavný súd už vysvetlil udržateľnosť záveru najvyššieho súdu, že z hľadiska kvality odôvodnenia odvolacieho rozsudku tým nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces). Je preto zjavné, že od tejto otázky rozsudok odvolacieho súdu nezávisel.

50. K druhej otázke o posúdení závažnosti zásahu do práv fyzickej osoby, ktorá má mať priamo a bezprostredne vplyv na právne posúdenie existencie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zadržania vodičského preukazu, keď existujú súdne rozhodnutia, ktoré závažnosť takéhoto zásahu explicitne deklarujú, najvyšší súd okrem nesprávneho hodnotenia, že nejde o otázku zásadného právneho významu, tiež uviedol, že v abstraktnej rovine krajský súd nespochybnil závažnosť predmetného zásahu, avšak vyžadoval konkrétnejšie preukázanie vzniku a hlavne rozsahu nemajetkovej ujmy z tohto zásahu vyplývajúcej. Ani v tomto prípade preto nemožno odmietnutie sťažovateľovho dovolania podľa § 447 písm. f) CSP, teda z dôvodu nevymedzenia dovolacích dôvodov spôsobom, ktorý vyžaduje zákon, vyhodnotiť ako odmietnutie spravodlivosti s priamym negatívnym dopadom na základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, resp. na jeho právo na spravodlivé súdne konanie.

51. Odmietnutím dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci najvyšší súd nevybočil z medzí, ktoré mu pre poskytovanie súdnej ochrany v dovolacom konaní ustanovuje zákon. Platí to aj napriek vysloveniu niektorých najvyšším súdom abstraktne formulovaných názorov, ktoré ústavný súd v objektívnej rovine nepovažuje za súladné so zákonnou koncepciou dovolania (bod 47). V subjektívnej rovine sťažovateľovej veci však nemali za následok negatívny dopad na ním označené práva, preto nemohli slúžiť ako dôvod na prijatie ústavnej sťažnosti v tejto časti na ďalšie konanie s perspektívou vyhovujúceho výroku meritórneho nálezu ústavného súdu.

52. Z uvedených dôvodov najvyšší súd napadnutým uznesením v časti týkajúcej sa nemajetkovej ujmy označené práva sťažovateľa neporušil.

V.2. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

53. Aj napriek tomu, že došlo k prijatiu ústavnej sťažnosti v tejto časti na ďalšie konanie, rozhodol ústavný súd o jej odmietnutí. Uvedené vyplýva z dikcie § 56 ods. 2 úvodnej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), podľa ktorej je odmietnutie v rámci predbežného prerokovania len možnosťou. Zo znenia zákona o ústavnom súde implicitne vyplýva, že aj po prijatí veci na ďalšie konanie je možné návrh z procesných dôvodov odmietnuť, keďže prijatie veci na ďalšie konanie nezakladá prekážku rozhodnutej veci v časti splnenia procesných podmienok (III. ÚS 231/2020, III. ÚS 167/2021).

54. Z dôvodov ústavnej sťažnosti, ktorými je ústavný súd podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, vyplýva, že porušenie svojich označených práv rozsudkom krajského súdu sťažovateľ zakladá na rovnakých argumentoch, ako tomu je v prípade kritiky uznesenia najvyššieho súdu (výnimkou sú námietky k rozhodnutiu o neprípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, ktoré sú však z povahy veci orientované výlučne na uznesenie najvyššieho súdu). Pre ústavný súd to znamená, že nemá právomoc na prerokovanie a rozhodnutie o časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta nedostatočnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu, nezohľadnenie notoriet a zhodných tvrdení sporových strán krajským súdom. Kvalitou rozsudku krajského súdu

z uvedených hľadísk sa totiž najvyšší súd v dovolacom konaní meritórne zaoberal (body 16 – 18 uznesenia najvyššieho súdu), a to v rámci vysporiadania sa s dovolaním sťažovateľa podľa § 420 písm. f) CSP. Na tom nič nemení ani odmietajúci výrok jeho uznesenia, pretože dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je zároveň relevantným dovolacím dôvodom. Preto ak najvyšší súd nezistí prípustnosť dovolania z tohto dôvodu, znamená to súčasne, že ani prípadné prípustné dovolanie by nebolo dôvodné. V tejto časti preto ústavný súd, rešpektujúc ústavný princíp subsidiarity svojej právomoci vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

VI.

Finančné zadosťučinenie a náhrada trov

55. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP v otázke náhrady majetkovej škody došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy i jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby napadnuté uznesenie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (výrok 2). Najvyšší súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze. Povinnosťou najvyššieho súdu bude opätovne sa zaoberať kvalitou odôvodnenia rozsudku krajského súdu v rovine hodnotenia dôkazov, ktoré sťažovateľ predložil na účel preukázania svojho nároku na náhradu skutočnej škody. Zároveň najvyšší súd preskúma, či výsledok hodnotenia dôkazov predložených sťažovateľom v základnom konaní predstavuje závažný deficit v dokazovaní zakladajúci vadu zmätočnosti, a svoj záver musí odôvodniť. Pri plnení oboch povinností najvyšší súd neopomenie povahu právnych vzťahov, ktoré boli v civilnom sporovom konaní „v hre“ (body 36 a 37 tohto nálezu).

56. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

57. Sťažovateľ v prospech priznania finančného zadosťučinenia dôvodil dĺžkou trvania zásahu do jeho práva na spravodlivé súdne konanie (viac ako 10 rokov). K tomu ústavný súd uvádza, že predmetom ústavnej sťažnosti nebola dĺžka procesov, v rámci ktorých sa sťažovateľ domáhal svojich práv. Preto tento dôvod na priznanie zadosťučinenia neobstojí. Naopak, podľa názoru ústavného súdu konštatované porušenie práv sťažovateľa možno v plnej miere kompenzovať zrušením uznesenia najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti v časti o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

58. V súlade s § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal ústavný súd podľa výsledku konania sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia.

59. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom do 31. decembra 2023 (ďalej len „vyhláška“) (§ 20d vyhlášky). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2023 je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľ má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie

sťažnosti – 2 x 208,67 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) predstavuje 442,38 eur. Za repliku ústavný súd sťažovateľovi náhradu trov nepriznal, pretože neobsahovala žiadnu podstatnú novú skutkovú alebo právnu argumentáciu. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu